

RETRIEVERTRÄNING OCH KULTUR I ITALIEN

Den 16 oktober 2005 fick Lena ett mejl från Italien. Det var från Margareta Backström, labradorägare som bott i Rom i 40 år. Efter att ha läst boken *Retrievern som apportör*, hade hon tipsat den italienska retrieverklubben om att det fanns svensk kompetens att bjuda ner till klubbens helkurs med åtföljande working test i trettonhelgen. Det blev tummen upp och inbjudan från klubben, och Lena svarade förstas ja. Hon ombads att ta med sig två instruktörer till, och Anki och Bettan behövde ingen längre betänketid.

Onsdag 4 januari

Planet till Rom skulle avgå från Skavsta okristligt tidigt torsdag morgon, och med tanke på avstånd och väglag bokade vi rum på Ibis hotell i Nyköping. Bettan som kom från Roslagen hämtade upp Anki och Lena på vägen. Mycket bagage var det (långtidsprognosen över Rom-trakten såg ut som rena streckkoden)... Och kallt var det! I Roslagen hade det varit 20 minus på morgonen, i Sörmland var minsta lilla kvist överdragen med tjock rimfrost. Vi åt middag på hotellet och ägnade kvällen åt planering inför kursen.

Torsdag 5 januari

Upp halv fem och iväg till Skavsta, bara för att få stå i en morgontrött kö i evigheter. Bagagebandet hade gått sönder! Och eftersom vi inte hade orkat vässa våra armbågar blev vi sist ombord. Fick alltså inte sitta tillsammans, men de nära tre timmarna på flyget ägnades ändå mest åt slummer.

På flygplatsen i Ciampino, sydost om Rom, togs vi emot av värvärme och strålande solsken, men också av Margareta Backström, som sedan kom att bli vår guide under vistelsen i Italien. Margareta visade sig vara jättetrevlig, med en härlig humor och lika rapp i huvudet som i munnen. Hon har två labradorer, varav den yngsta kommer från Ewa Roséns kennel Le-Cop's.

Margareta körde oss norrut på en av Roms ringleder och vi stannade till i en liten by där de hungriga svenskorna fick cappuccino och en focaccia. Vidare upp till naturreservatet Lago di Martignano via en rasslig, smal väg som på krönet gick genom djup ravin med lodräta klippväggar. Det var som i Sagan om Ringen! När vi kom ut ur ravinen, såg vi sjön nedanför oss med Agricoltura di Martignano, en bondgård och restaurang och hotell allt-i-ett. Det var alltså här vi skulle hålla kurs och döma working test!

Angelo i full färd med planering in i det sista!

Varje rum hade ingång direkt utifrån, och bestod av två våningar med spiraltrappa emellan. Inget fönster, men luftigt ändå tack vare den något märkliga planlösningen. Utanför lufsade tre maremmor, de där stora, vitraggiga herdehundarna som vaktar får uppe i bergen. Efter ett snabbt ombyte träffade vi Angelo Zoccali utanför, tillsammans med alla som skulle hjälpa till under kursen. Angelo var huvudansvarig för kursen och working testet, han är dessutom en framgångsrik uppfödare och handler. Bl.a. vann han individuellt på Europacupen i Österrike i höstas med egna uppfödningen Offlead Growing Liam.

Efter en snabb pizza serverad på en motorhuv gick vi ner till sjökanten och körde lite övningar med funktionärernas hundar, en ganska blandad samling. Allt från ivriga 9-månaderslabbar till Europacup-vinnaren! Generellt sett var de duktiga att apportera, men lite ostyriga runt fötterna. Vi tittade också på de marker som vi skulle få använda till kursen.

Dagen avslutades med en god och riklig middag på en något kylslagen restaurang i en by en bit därifrån. Först en buffé med massor av grönsaksrätter, sen ett berg med pasta, följt av en rejäl köttbit. Som avslutning dolce (tårta eller glass eller annat som lägger locket på...). Vin i karaffer på långbordet. Efter denna långa dag var tanterna rätt trötta och somnade gott.

Fredag 6 januari

Vaknade till samma väder som gårdagen; strålande sol men en kall vind. Kursdeltagarna skulle samlas kl 8.30, men vi kunde ta det rätt lugnt med frukosten. (Italiensk frukost framkallar för övrigt direkt hallucinationer om knäckebröd och kalles kaviar – det bjuds sockerkaka, bärpaj, croissanter och sylt. Men kaffet är oslagbart!) Halv elva kom vi igång. Det var så många deltagare så två italienska instruktörer fick hoppa in, dels Angelos fru Charlotte och så Sergio Franchi (med svenskanknytning eftersom hans fru har en Doubleuse-golden!). Lena hade en grupp med avancerade hundar, Anki en med något mindre avancerade hundar. Bettan fick en grupp med unga, duktiga hundar där flera var ur en kull på 9 månader från Angelos Liam och "Mini", en Waterfriend-tik som även hon är IntFTCh. Vi hade 8–12 hundar i varje grupp. Typmässigt var de av blandat slag, det fanns allt från showlabbar till dual purpose och små vesslesnabba jaktlabbar. Ett antal golden, en flat och två chesapeake deltog också.

*Clara, Bettan och Charlotte
med hundar från den duktiga 9-
månaders kullen*

*Alessandra och Lena
med goldentiken från Doubleuse.*

Vi la upp träningen enligt konceptet "step by step" . Kontakt och kontroll med fotgående för att få hundarna koncentrerade. Enkla apporteringsövningar i början som sedan byggdes på, vi tryckte hela tiden på att hundarna måste lyckas, att träningen skulle vara positiv och att inte gå för fort fram. Hundarna var vana vid att hämta långa apport, de var duktiga markörer, och hade bra stadga. Unghundarna var inte alltid helt klara över att de skulle direkt in till sin förare, i alla fall inte i detta sammanhang med en massa andra hundar runt omkring, men de var väldigt tacksamma att jobba med.

Språket då? Många talade engelska, och det fanns alltid någon som tolkade. Bettan hade smygpluggat lite italienska kommandon och andra användbara ord och trodde väl att hon genom detta simpla trick skulle få bättre kontakt och kontroll...

Lunchen (pasta, vad trodde ni...) serverades nere vid sjön. Solen strålade hela dagen, men framåt fyra-femtiden blev det svinkallt och började skymma lite, och efter en cappuccino blev det en stunds vila innan vi skjutsades ner till samma restaurang som dagen innan. Samma meny, samma sorl, samma lättsamma stämning. Och samma småtrötta svenskor, nu en aning rödmosiga av all frisk luft och kvällens karaffvin.

Denna dag, trettondagen, får alla italienska barn godis, ungefär som svenska ungar får påskägg. Och märkligt nog är en ful häxa som rider på en kvast inblandad! Denna godishäxa ser exakt ut som vår påskkäring. Där ser man, hon behöver alltså ett par månader på sig att flyga till Sverige på sin kvast!

Lördag 7 januari

Samma underbara väder! Även om vinden är kall och morgnar och kvällar iskalla så njuter vi av solen. Idag byter Lena och Anki grupper, medan Bettan får fortsätta med unghundarna. Träningen inleddes precis som gårdagen med lydnad och kontakt, och fortsatte sedan med övningar för att bygga förtroende, step by step. På eftermiddagen slog Anki och Lena ihop sina grupper och gjorde en "drive". Unghundarna höll sig till enklare övningar, och på slutet slog vi ihop de unghundar som fortfarande orkade med Sergios nybörjarhundar. Här deltog Angelos och Charlottes 7-åriga dotter Susanna med en brun labbetik. Hon visade alla hur det skulle se ut när hund och förare är helt on-line, vad månde bliva av denna lilla tjej!

Innan det blev mörkt gick vi igenom stationerna inför morgondagens WT. På kvällen bjöd italienska working retriever club på middag i restaurangen uppe vid Martignano. En fantastisk måltid, med prisutdelning och pokaler till de hundar som fått bästa sammanlagda resultat på WT under 2005. Framåt halvveltiden, innan en jättelik tårtbit serverades, smög svenskorna i säng för att orka döma dagen efter.

Ett fantastiskt prisbord, för de hundar med bästa resultat 2005.

Gwyneth och Gianfranco trivs under lördagens middag.

Bland onödigt men kul vetande hade vi under dagen lärt oss att man inte får skjuta duvor i Italien (en ruin i området var nämligen sprängfylld med duvor). Vi hade också fått veta att man inte får skjuta fiskmås, eftersom en avliden sjömans ande lever vidare som fiskmås.

Söndag 8 januari

Samma soliga, småkyliga väder, helt fantastiskt när väderprognoserna slår så fel! Lena och Anki tar med sig sina funkisar för att finslipa upplägget på sina stationer. Lena och Anki har på sina stationer olika variationer på markering och dirigeringsuppgifter. Bettan har en ganska okomplicerad markeringsstation. Charlotte dömer en station nere vid vattnet med hopp över hinder, och Christian Nänting dömde en markeringsstation med störning. Funktionärerna är väl-drillade och jättetrevliga och kastar bra. Vi skulle döma 67 hundar i tre officiella klasser (Beginners, Novice och Open) samt en inofficiell klass, Trainers, där man fick hjälpa ekipaget med tips och se till att de lyckades med sin uppgift. I denna klass gick även de duktiga unghundarna som deltagit i kursen, eftersom lägsta ålder för att starta på WT nyligen ändrats till 12 månader!

Samling inför dagens Workingtest.

Angelo hälsar alla välkomna.

Trots antalet hundar flöt det på jättebra. Förarna var allt ifrån rena nybörjare till proffshandlers. Hundarna var generellt sett tysta, med god stadga och bra apporteringar. De nollor som hamnade i protokollet berodde på någon enstaka knallning eller att hunden var ur hand. Över nejden hördes emellanåt högljudda kommandon som "back", "destra", "sinistra" (ut, höger, vänster). En förare som imponerade på oss hette Frederico. Han var totalfokuserad, hade världens timing, och agerade på ett föredömligt sätt med lilla "Mini", mamma till den duktiga unghundskullen. Han var elva år och son till Angelo och Charlotte! Aveln går framåt på alla plan...

Det blev en barrage mellan två hundar i Novice, för att placera tvåan och trean. Efter detta vidtog en föredömligt snabb och effektiv prisutdelning med ett fantastiskt prisbord. För resultat se [>>](#) Att elvaåriga Frederico vann den svåraste klassen kändes helt rätt. Även domarna avtackades med fina presenter. Så om ni ser Anki, Lena eller Bettan med en snyggt designad dummy-väst på träningarna i vår så är den ett kärt minne från la bella Italia!

Snabb packning och avfärd till Ciampino där vi skulle bo i tre nätter (vårt arvode för kursen). Klockan var mycket innan vi kom dit, och vi åt middag på hotellet, totalt hjärndöda efter dagarna i Martignano. Vi var ensamma i den något kylslagna matsalen förutom en engelsk familj som var så blek och trist att den försvann in i väggen. Vi åt och drack gott och var desto mer kolorerade.

Måndag 9 januari

Två dagar i Rom hägrade, solen sken idag igen, nu var det dags för "shop till you drop" och kulinariska upplevelser och turistfrossa, vi skulle hinna med rubbet. Margareta hämtade oss kl 10 och körde oss till Castelli Romani, ett jättevackert område sydost om Rom. Vi stannade till vid påvens sommarresidens Castel Gandolfo, med en hisnande vy över Lago d'Albano, en vulkansjö där Margareta brukar promenera med sina hundar. Vidare till en liten gullig by, Nemi, som hängde på klipporna högt, högt över en annan vulkansjö. Lena vägrade sammanbitet att titta neråt!

Vilken utsikt!

Bäst att titta uppåt!

Vi for tillbaka till Ciampino och åt lunch, världens godaste pizza, hos svärsonen. Glada och mätta avlämnades vi vid tågstationen för avfärd in till centrala Rom, ca 15 minuters resa. Och med karta i handen trampade vi runt på gatorna, totalt bedövade av avgaserna och den kaotiska trafiken, och så småningom allt mindre köpsugna. Priserna var minst sagt avskräckande. Men även om vi passar bättre in på dogwalken än på catwalken dreglade vi över alla lyxiga accessoarer och skor och kläder från Gucci, Prada och Versace. Vi kunde också konstatera att färgerna var väldigt mycket 70-tal: brunt och orange! Överallt!

Vi stannade till vid Fontana di Trevi och Spanska trappan och turistade oss lite, och till slut hamnade vi på en trottoarsservering och drack vitt vin. Om det berodde på vinet må vara osagt, men sen gick vi vilse. Lena som är lite mer företagsam än sina två reskamrater gick resolut in i gelateria (glassaffär) och frågade var vi var. Och med lite flyt kom vi sen på rätt buss till stationen, och hittade också rätt tåg tillbaka till Ciampino. Klockan var då ca 20, och mörkret gjorde att vi tappade orienteringen (igen!). Ramlade in på en engelsk pub och stärkte oss med en jättegod middag. Sen upptäckte vi att hotellet låg precis runt hörnet! Snacka om flyt...

Anki framför den berömda fontänen.

Tisdag 10 januari

Hämtades vid hotellet av Margareta, trots sina 40 år i Italien mycket svenskt punktlig. In till Rom och hittade en gratis parkeringsplats vid Circo Massimo, bara det en bedrift! Vi blev sen sakkunnigt guidade av Margareta, och beskådade Forum Romanum med Colosseum i bakgrunden, kyrkan Santa Maria d'Aracoeli med ett mytomspunnet Jesusbarn av olivträd från Genesaret, fick en snabbtitt i Roms äldsta fängelsehåla, imponerades av Piazza del Campidoglio med bronsstatyn av Marcus Aurelius, vidare ner till Piazza Venezia med monumentala byggnader och palats runt om.

Forum Romanum

Vandringen på Roms gator blev långa och slet hårt på våra fötter... Så här glad kan man bli av ett par fotvänliga nya skor!

Så fortsatte vi via en massa affärsgator upp till det antika templet Pantheon, vidare till Piazza Navona, ett av de vackrare torgen, med en överdådig staty i mitten. Fortsatte till Campo di Fiori, ett blomstertorg med en marknad som besöks av de vanliga romarna, inte bara turister. Alldeles i närheten slank vi in på en liten restaurang som en kursdeltagare hade rekommenderat. Gott, gott, italienskt åt det lite skruvade hållet. I närheten fyndade Anki ett par väskor i en pytteliten affär, och sen bar det av över floden Tibern, med det högsta vattenståndet på länge pga allt regn i december. Till höger tornade Änglaborgen upp sig, Castel d'Angelo, men vi fortsatte mot Peterskyrkan. Via en gelateria!

Framför Peterskyrkan kan man se en av många krubbor som byggts upp inför juletid.

Nog för att Peterskyrkan har verkat jättelik på bilder och i TV, men att uppleva den på plats överträffade allt! Inte bara för dess väldiga proportioner, men för färgerna, stämningen, alla konstverk, bl.a. Michelangelos Pietà som nu finns bakom skottsäkert glas efter ett attentat av en galning. Och det var väl också av rädsla för attentat och terroraktiviteter som vi inte fick komma in i kyrkan förrän vi passerat via sicksackfällor och en säkerhetskontroll precis som på flygplatserna. Vi hade nog tur att det var lågsäsong för turister...

Denna maxade dag avslutades på en genuin, romersk familjekrog där Margaretas man Mario bjöd på en härlig middag. Men innan dess hade vi stannat till vid ett shoppingcenter och handlat parmesanost och prosciutto och flaskor med både det ena och det andra.

Onsdag 11 januari

För sjunde dagen i rad sken solen från en molnfri himmel. Men vad hjälpte det när inte resväskan gick igen... Parmesanostar och prosciutto och flaskor tar en väldig massa plats, och nu var det bråttom till flyget. Det fick bli ett extra litet handbagage (och övervikt!). Margareta tog oss till flygplatsen, och den som orkat läsa så här långt inser säkert att vi är henne stort, stort tack skyldig. Inte bara för att hon tog hand om oss på ett suveränt sätt och guidade oss i Rom, men framför allt för att utan hennes tips hade vi inte blivit inbjudna till Italien. Vete sjuutton om det inte var hon som ordnade det fina vädret också! Mille grazie, Margareta!

Vår guide Margareta.

text: allas vår Bettan Sahlin